

Hoofdstuk 1

Den Haag, 1892

*Und Sorge, dass dein Herze glüht,
Und Liebe hegt und Liebe trägt.*

Ferdinand Freiligrath (1829)

Bewerkt door Franz Liszt in *Liebesträume* (1843)

Een halve waarheid. Is dat een leugen?

Of is het soms beter om die andere helft van de waarheid voor jezelf te houden en niet met een ander te delen? Maar als die ander je aanstaande verloofde is? Geldt dat dan ook?

Het laat Petronella niet los. Ze woelt van de ene kant naar de andere in haar bed, maar kan geen prettige houding vinden. Als ze op haar zij ligt, protesteert haar heup, draait ze op haar rug, dan doen haar enkels pijn, en in buikhouding op het matras voelt ze haar ribben steken. Ze steekt haar hand uit naar de wekker op het nachtkastje. Halftien. De morgen is al een eind op weg. Moeder zal wel denken ... Eigenlijk moet ze het bed uit om te gaan ontbijten, maar ze heeft geen puf om overeind te komen. Voorzichtig keert ze zich op haar rechterzij, dat ligt nog het beste. De pijn blijft als een ongenode gast prominent aanwezig in haar botten, maar als ze heel stil blijft liggen, trekt hij zich toch langzaam maar zeker terug.

Ze haalt diep adem. Heerlijk, om even niet die pijnscheuten te voelen! Kon ze haar gedachten ook maar uitdoven ... Maar dat lukt met geen mogelijkheid. Steeds moet ze denken aan de woorden die ze aan haar aanstaande verloofde heeft geschre-

ven. Woorden die een halve waarheid bevatten. Of is dat een hele leugen?

Lieve Johannes,

Dankjewel voor je briefkaart! Wat heerlijk dat je het zo goed naar je zin hebt bij je oom en tante op de boerderij. Ik moest glimlachen toen ik las dat je gezicht en armen bruin verkleurd zijn van de zon doordat je de hele dag buiten werkt. Straks herken ik je amper meer als je over twee weken terugkomt!

Twee weken, wat lijkt dat nog een lange tijd. Ik mis je wel, hoor Johannes, maar tegelijk zie ik enorm uit naar onze verloving, die nu steeds dichterbij komt. Moeder is al druk met plannen maken wat betreft taartjes en hartige versnaperingen. Het gaat vast een heel gezellig feest worden!

Over mezelf heb ik niet zulk goed nieuws. De dag nadat jij naar Utrecht was vertrokken, ben ik ziek geworden. Helaas moet ik nog steeds het bed houden vanwege pijn in de botten van mijn knieën en heupen. De griep schijnt overal nogal te heersen, ik denk dat hij mij niet heeft overgeslagen. Enfin, het zal heus wel beteren. Op onze verloovingsdag hoop ik je in goede gezondheid weer te ontmoeten ...

De griep schijnt nogal te heersen ...

Als je bewust iemand op het verkeerde spoor brengt, is dat een leugen?

Petronella draait zich op haar rug. Ai, dat was te snel. Haar hart bonst terwijl ze afwacht tot de oplaaierende steken van lieverlee uitdoven.

De waarheid in haar binnenste vlamt des te feller op.

Jij denkt helemaal niet dat je griep hebt. Je weet wel beter!

‘Nella, het wordt tijd dat we de dokter erbij roepen.’

Als haar moeder een kwartier later in de slaapkamer komt kijken, overziet ze Petronella's toestand snel en beslist zonder te overleggen. En ook al is Petronella vierentwintig, ze heeft er geen enkele moeite mee om zich bij haar moeders besluit neer te leggen.

‘Ja ma. Misschien heeft de dokter iets tegen de pijn.’

Moeder heeft ontbijt op bed gebracht. Steunend tegen de kussens in haar rug drinkt Petronella een kopje thee en eet achter elkaar twee boterhammen met jam en kaas. Aan mijn eetlust mankeert niks, nu mijn botten nog, bedenkt ze wrang.

Aan het eind van de middag vindt dokter Oosterom tijd om langs te komen. Moeder wijst hem de slaapkamer en verdwijnt daarna weer naar beneden. ‘Als u mij nodig hebt, roept u me gerust.’

De dokter knikt. ‘Zo, dan gaan we de patiënt eens beluisteren.’ Terwijl hij zich met zijn stethoscoop over haar heen buigt, kan Petronella zijn gezicht van dichtbij bekijken. Dokter Oosterom is al jaren hun huisarts, hij kent hen allemaal van baby af aan. Haar broers en zussen en haarzelf met haar hele ziektegeschiedenis. Wat denkt hij ervan? Zo’n botpijn als nu heeft ze nog niet eerder gehad. Maar ze kan niets van zijn gezicht aflezen. Had hij altijd al van die plooiën in zijn wangen, of zijn die gekomen nu hij op oudere leeftijd is? Die lachrimpeltjes rond zijn mond waren er vast altijd al, ze kent hem niet anders dan als een vrolijke dokter.

Zo te zien is de dokter klaar met luisteren. Zwijgend bergt hij zijn stethoscoop op en begint met het bekloppen van haar lichaam.

‘Au!’

Een rimpel verschijnt boven zijn neus. ‘Doet dit zeer? En dit?’ Hij klopt op haar borstkas, op haar heupen, hij buigt haar knieën, haar enkels. Ze knijpt haar ogen dicht, vertrekt haar mond. Zonder haar antwoord af te wachten, weet hij genoeg en onderzoekt al de volgende gewrichten.

‘Hoe gaat het met lopen?’ Hij trekt een stoel bij haar bed, zakt erop neer en kijkt haar afwachtend aan.

‘Op het moment kan ik slecht lopen, alles doet pijn. Maar normaal ...’

‘Kun je een lange wandeling maken?’

‘Hm, gaat wel. Niet lang, maar ook niet kort.’ Haar hoofd schiet een stukje naar voren. ‘Ik loop een beetje mank, zegt mijn moeder.’

‘Tja. Daar valt niets aan te doen. Gelukkig kún je lopen. Ik zie volwassenen die net als jij in hun jeugd door dezelfde ziekte getroffen zijn, van wie het lichaam zo vergroeid is dat ze bijna geen stap meer kunnen zetten. Wat dat betreft is dat bij jou anders. Maar ook jij zult altijd de gevolgen blijven dragen.’

Dokter Oosterom telt op zijn vingers af. ‘Pijnlijke gewrichten, spierpijn, een kromme rug, kromme benen ...’

Petronella bijt op haar onderlip. Zachtjes knikt ze terwijl de dokter de symptomen opsomt. Ze herkent ze allemaal.

‘Heb je soms wat moeite met opstaan uit een stoel? En is het lastig om te rennen?’

‘Ja dokter.’

Als dokter Oosterom over zijn kin wrijft, hoort Petronella de baardstoppels onder zijn hand knisperen. ‘Maar dokter, ik kan me prima redden, hoor.’

Nu verdiepen de lachrimpeltjes rond zijn mond zich. ‘Dat geloof ik best, Petronella. Je bent altijd al een dapper meisje geweest. De pijscheuten die je momenteel in je botten voelt, zullen vanzelf weer afzwakken. De pijn komt en gaat. Ik kan daar niets aan doen, ik raad je alleen aan om regelmatig de buitenlucht op te zoeken. Het lijkt erop dat deze de verschijnselen wat in bedwang houdt.’

‘Goed, dokter.’

Hij wrijft met zijn handen over zijn bovenbenen, buigt naar voren om op te staan, maar leunt dan toch weer naar achteren en kijkt haar nadenkend aan. Een beetje nerveus speelt ze met de bovenkant van haar laken, dat ze opnieuw tot haar kin over zich heen heeft getrokken. Is er nog iets wat hij wil zeggen?

‘Hoe staat het met de verkering?’

Petronella knippert met haar ogen. Die vraag zag ze niet aankomen.

‘Eh ... goed. Prima.’ Ze schraapt haar keel. ‘We hopen ons over twee weken te verloven.’

‘Ah, mooi zo.’ Een glimlach glijdt over zijn gezicht. ‘Aan Johannes zul je een goede man hebben.’ Dan trekt zijn gezicht strak. ‘Een verloving is de opstap naar het huwelijk. En normaal gesproken volgen er uit het huwelijk ...’

Petronella kan haar oren niet geloven. Gaat de dokter haar nu een les geven over huwelijkszaken? Ze voelt haar wangen warm worden. Zo ver is het nog lang niet! Een verloving is nog geen huwelijk. In stille verontwaardiging hoort ze hem aan, tot hij precies uitlegt wat hij bedoelt. Ineens dringt tot haar door dat zijn ernstige woorden puur als een waarschuwing bedoeld zijn en niet meer dan dat. Ze voelt het bloed uit haar gezicht wegtrekken.

De ziekte uit mijn jeugd heeft gevolgen voor later.

Ik moet Johannes waarschuwen.

Het laat haar de komende dagen niet los. Wanneer moet ze het Johannes vertellen? Zijn tweede kaart vanuit Utrecht staat opnieuw bol van enthousiasme.

Ik mocht bij de geboorte van een kalfje aanwezig zijn. Wat een wonder, Nellie! Het was zo mooi om dit te zien gebeuren. Ik wilde wel dat jij erbij was geweest! Hoe is het trouwens met je? Ben je weer hersteld van de griep?

Ze duikt in elkaar van schaamte. Haar halve waarheid is tot een leugen uitgegroeid. Meteen schrijft ze hem terug. Dat de pijn in haar botten gelukkig minder is geworden, dat ze weer uit bed is en alleen tussen de middag nog even een dutje doet. Het woord griep durft ze niet meer op papier te zetten.

Wanneer zal ze hem de hele waarheid vertellen?

Niet nu, besluit ze. Het is geen goed idee om hem per kaart van haar gezondheid op de hoogte te stellen. Hij geniet daar in Utrecht. Elke dag werkt hij mee aan het bouwen van de nieuwe stal, hij helpt bij het voeren van de koeien en repareert

het hek rond de wei, hij mest zelfs de oude koeienstal uit en schijnt dat nog leuk te vinden ook.

Het is heerlijk om een paar weken enkel lichamelijke arbeid te verrichten, maar straks zal ik het ook weer fijn vinden om achter de tentafel te staan.

Nee, ze gaat hem niet per post lastigvallen met haar ziekte. Als hij straks thuis is, zal er vast een moment komen om het hem te vertellen. Hè, ze verlangt ernaar om hem weer te zien! Nog drie dagen en dan zal hij zijn armen om haar heen slaan en kan zij wegkruipen in zijn omhelzing ...

Met een glimlach op haar gezicht loopt ze naar de piano, zet zich op de pianobank en laat haar vingers liefkozend over de toetsen gaan, tot ze als vanzelf overgaan in de prachtige tonen van Liszt' meesterstuk, *Liebestraum*. Petronella's adem versnelt terwijl ze zich mee laat voeren door de melodie.

'O Lieb', so lang du lieben kannst,

O Lieb', so lang du lieben magst!'

Ze buigt haar hoofd, sluit half haar ogen. Bij dit muziekstuk, dat haar zo bekend is, was het dat Johannes haar voor het eerst werkelijk zag.

'Ik was niet naar jou op zoek, maar toen ik je hoorde spelen, was ik verloren. Alsof je me met die schitterende klanken helemaal inspon ... Die haarlok op je wang, je lichaam dat meegolfde met de melodie, het was zo prachtig ... En dan die muziek ... Jijzelf wás de muziek! Je was me nooit eerder opgevallen, ook al kende ik je allang, maar vanaf dat moment wist ik het: dat meisje wil ik naast me hebben!'

Johannes was begin twintig toen Petronella hem voor het eerst opviel, maar Petronella bewonderde hem al vanaf haar elfde, toen ze met een paar meisjes touwtje sprong op het schoolplein. Het was speelkwartier. Zij draaide aan één kant het touw, tegenover haar stond een ander kind te draaien. Ongeveer vier meisjes wachtten op hun beurt. Haar vriendin Beppie sprong,

terwijl ze allemaal vrolijk zongen: 'In spin, de bocht gaat in, uit spuit, de bocht gaat uit!'

Het ging goed. Beppie wipte keurig op tijd weg, een volgend meisje stond alweer klaar om in te springen.

'In spin, de bocht gaat ...'

Opeens voelde Petronella een ruk aan haar hoofd. Ze zag een jongen grijnzend wegrekken met een wit lint in zijn hand dat hij hoog door de lucht zwaaide. Onmiddellijk greep ze met haar vrije hand naar haar haren.

'Mijn strik!' Meteen liet ze het touw los. Dat zwierde door de lucht, kronkelde tegen het lijf van het meisje dat in het midden stond en bleef op de tegels liggen. Snel pakte de achterste uit de rij het touw op en begon weer te draaien.

Petronella wees naar de blonde jongen die lachend een rondje om haar heen liep. Ze kende hem wel. Hij heette Johannes. Hij woonde bij haar in de buurt en zat een klas hoger dan zij. 'Hij heeft mijn strik gepakt!'

'Pak hem dan als je kan!' daagde de jongen haar uit.

Dat liet ze niet op zich zitten. Ze rende achter Johannes aan, maar merkte direct dat hij veel sneller dan zij liep. Hijgend achtervolgde ze hem, tot hij eindelijk vaart minderde en achterstevoren ging lopen. Plagend hield hij het lint vlak voor haar neus. Ze stak haar arm uit, strekte haar vingers, gréép ... Mis! Ze voelde de zijden stof langs haar hand glijden. Net voor ze beet-had, gooide hij het lint onverwachts naar een andere jongen.

'Geef hier!' Nu werd ze pas echt nijdig. Moet je zien, die Johannes wierp de strik naar een ander, maar die ving hem niet op tijd en haar mooie witte strik kwam in een modderige plas terecht. De jongen viste hem op en slingerde het vieze, halfnatte lint door de lucht.

'Geef op!' gilde ze, boos zwaaiend met haar armen.

'Dit smerige strikje?' Met een vies gezicht gooide hij het lint naar een ander, die wierp het naar een volgende en die jongen gaf het ook weer door. Petronella holde van de een naar

de ander, maar zodra ze dichtbij was, werd het lint net voor haar neus weer naar een ander gegooid. Tranen sprongen in haar ogen toen ze haar lint steeds vaker zag worden. Die jongens moesten ervan afblijven, het was van h   . Ze hadden het recht niet!

‘Haha, je krijgt het toch niet te pakken!’

Was er nu niemand om haar te helpen? Ze veegde langs haar ogen, zocht de meester, maar die wandelde helemaal aan de andere kant van het plein. En de meisjes waren doorgestaan met touwtjespringen alsof er niets aan de hand was. Moedeloos liet ze haar hoofd zakken en slofte naar hen toe. Haar strik kon ze wel vergeten.

‘Hier!’ Plotseling voelde ze een tik op haar schouder. Een blond hoofd met twee helderblauwe ogen dook dicht bij haar op. Johannes! Wat wilde hij nu weer van haar? Ze zag dat hij het lint tussen zijn vingers glad probeerde te strijken, wat jammerlijk mislukte. Toen gaf hij het haar en keek haar recht in de ogen. ‘Het spijt me. Dit was niet de bedoeling. Ik wou je alleen maar een beetje plagen.’

Ze knikte. Ze geloofde hem. De andere jongens riepen dat hij niet zo flauw moest doen om die strik nu al aan haar te geven, maar hij bleef rustig bij haar staan en zei: ‘Je moeder krijgt hem vast wel schoon in de was.’

Dat was inderdaad gelukt. Het lint was weer keurig wit geworden, alsof het nooit een wilde luchtreis over het schoolplein had gemaakt. Maar Petronella was Johannes nooit meer vergeten. Iedere keer als ze op het plein speelde, zochten haar ogen hem. Ze had ontdekt dat hij het hardst kon rennen van iedereen en dat hij de vrolijkste lach van alle jongens leek te hebben. En hij was de allerknapste. Zijn blonde kuif stond altijd fier rechtop en zijn helderblauwe ogen hadden een blik alsof hij de hele wereld aankon.

De jaren verstreken, en Johannes zag haar wel, maar toch ook weer niet. Het leek alsof hij alles om zich heen interessanter

vond dan haar persootje. Toen ze ouder werden en allang niet meer bij elkaar op school zaten, ontmoetten ze elkaar bij de kerk. Hij groette haar, maar daar bleef het bij. Na de dienst stond hij meestal met een groep jongens te praten en te lachen. Soms gooide hij zijn blonde haren wild achterover en liet zijn lach over het plein schallen. Als er meisjes voorbijliepen, riep hij vaak een opmerking naar een van hen, zodat ze bij het groepje kwam staan. Meestal was Petronella's zus een van de uitverkorenen. 'Hé Louise, hoe laat begint die zangavond van jouw koor?' 'Acht uur. Kom je luisteren?' 'Als jij zingt? Vast wel.'

Petronella stond half verscholen achter haar zus, Johannes leek haar niet te zien. Ze was het gewend dat alle aandacht naar Louise ging, wat ze normaal gesproken prima vond. Louise was veel spontaner dan zij, maar nu, met Johannes ... Hij was zo leuk en aardig. Haar hart bonsde. Ze keek naar hem, probeerde zijn blik te vangen, maar nooit bleef die ook maar een tel op haar hangen.

Tot die ene avond.

Ze was begin twintig en zat na het eten in de voorkamer haar pianostuk voor die week te oefenen, toen ze achter haar rug een zacht geschuifel hoorde. Pa? Hij kwam wel meer stilletjes in een van de stoelen achter haar zitten om ongestoord haar spel te beluisteren. Maar nu hoorde ze meer voetstappen. Misschien was ma bij hem komen zitten? Ze keek niet achterom, maar concentreerde zich volledig op het muziekstuk dat op de lessenaar stond: *Liebestraum* van Liszt. Het eerste deel beheerste ze aardig, maar het middenstuk ... oef, wat een moeilijke loopjes! Rap liet ze haar vingers over de toetsen gaan. Ja, ze redde het dit keer zonder fouten! Haar pianolerares kon tevreden zijn. Nu kwam de herhaling. Met een glimlach liet ze haar lichaam meegolven met de melodie.

'Und Sorge, dass dein Herze glüht,
Und Liebe hegt und Liebe trägt.'

In gedachten hoorde ze de tekst van het gedicht waarop Liszt zijn pianostuk gecomponeerd had.

‘Wees er zeker van dat je hart brandt,

En koestert de liefde,

En draagt de liefde.’

Wat een grandioze muziek! De melodie tilde haar op en voerde haar mee. Ze wist het: dit is goed. Ik kan het, ik speel het zoals het moet zijn. Aan het einde van het stuk streelden haar vingers de toetsen steeds zachter, totdat de laatste tonen langzaam wegstierven. Ze boog haar hoofd en legde haar handen in haar schoot om de muziek nog een moment door zich heen te laten zingen. Toen hoorde ze een zacht kuchje achter zich. Zie je wel, pa had zijn plekje opgezocht en zat stil te genieten. Ze strekte haar vingers, klaar om de piano dicht te klappen, maar bedacht zich. Ach, waarom ook niet? Ze zou pa’s lievelingsgezing nog spelen. Kort deed ze een voorspel om vervolgens in te zetten met ‘k Wil U, o God! mijn dank betalen.’

Al in de tweede maat hoorde ze pa’s tenorstem. Ze opende haar mond om mee te zingen, maar stokte ineens. Er vielen nog twee stemmen in.

‘U prijzen in mijn avondlied.’

De ene stem herkende ze meteen. Die was van Pieter, haar broer. Maar die andere? Oom Jan? Nee, die zong veel heser. Deze stem klonk donker en warm. Bijna als die van ...

Nee, het bestond niet dat hij het was, het moest een ander zijn. Toch oom Jan of de buurman of ...

Ze kreeg het er warm van.

Na de laatste regel draaide ze zich langzaam om. Haar ogen verwijdden zich.

Hij was het wel. Johannes.

Wat deed hij hier?

Haar vader knikte haar vriendelijk toe. ‘Dat was weer mooi, kind.’

Enthousiast viel Johannes hem bij. ‘Geweldig dat je zó kunt spelen!’

Verlegen keek ze hem aan. Zag ze nu ontroering in zijn ogen? ‘Dit lied, maar juist ook dat stuk daarvoor’, ging hij verder. ‘Wat was dat?’

‘*Liebestraum*. Van Liszt.’ Verdraaid, voelde ze daar nu een kleur op haar wangen komen?

‘Schitterend.’ Hij bleef haar blik vasthouden.

Zenuwachtig friemelde ze aan een knoopje van haar bloes. Waar keek hij naar? Zat haar haar niet goed? Ze streek een lok achter haar oren. Om maar iets te zeggen, begon ze te vertellen: ‘Het is best een moeilijk stuk, ik heb elke dag hard geoefend om die loopjes voor elkaar te krijgen, misschien lukt het nu vrijdag ook op les.’

‘Da’s te hopen.’ Haar broer haalde zijn neus op. Met een blik opzij naar Johannes zei hij: ‘Ik haal haar altijd op van die pianoles, omdat het dan al donker is. Maar als ze op les veel fouten heeft gemaakt, is ze na afloop niet te genieten ...’

‘Oh!’ Petronella sloeg een hand voor haar mond.

‘t Is gewoon de waarheid.’ Met een lachje haalde Pieter zijn schouders op. ‘Als de les niet goed is gegaan, moet ik het verduren. Man man, dan kermt ze de hele terugweg!’

‘Nietes!’ riep Petronella.

Haar vader grinnikte. ‘Laat je niet op de kast jagen, Nella. Je kent je broer.’

Plotseling mengde Johannes zich erin. ‘Ik wil weleens merken of dat waar is.’ Zijn ogen twinkelden. ‘Zal ik je de eerstvolgende keer ophalen?’

Van schrik kon ze even niets zeggen. Verbaasd keek ze hem aan en wist alleen maar te knikken.

Pieter wreef in zijn handen. ‘Da’s afgesproken. Dan kom ik er een keer makkelijk vanaf.’

Voor Petronella waren de dagen daarna nog nooit zo tergend langzaam voorbijgegaan. Gespannen keek ze uit naar vrijdag-

avond. Dat hij, de droom uit haar meisjesjaren, haar wilde ophalen – ze kon het amper geloven. Hij, die stoere, spontane jongeman, koos ervoor om met háár, zo'n stille, bedachtzame jonge vrouw, over straat te lopen.

Toen het eindelijk vrijdagavond was, speelde ze zo slecht op pianoles dat haar lerares haar hoofd schudde en hardop vroeg wat er toch aan de hand was. Ze antwoordde dat ze het niet zou weten, maar in haar hart wist ze het drommels goed. Daarbuiten stond een heel leuke jongeman op haar te wachten. Waar moest ze straks met hem over praten? Hij zou haar vast saai vinden. Ze was niet zo spraakzaam en uitbundig als Louise. Hij kreeg vast spijt van zijn belofte om haar thuis te brengen ... Maar niets van dat alles bleek waar. Toen ze samen met hem door de schemerige straten liep en hij haar zijn arm bood, hoefde ze geen moeite te doen om het gesprek op gang te houden. Uit zichzelf begon hij te vertellen. Over zijn werk als technisch tekenaar en over de modelbaan die hij op zolder aan het bouwen was voor zijn treinstellen. Terwijl ze naar zijn donkere stem luisterde, voelde ze zich langzaam kalmeren. Zo rustig werd ze, dat ze in een ogenblik van stilte spontaan begon te neuriën. Prompt stond Johannes stil.

‘Dat speelde je dinsdag, ik herken het. *Liebestraum* heet het, toch?’

Ze knikte. Bij het licht van de gaslantaarn zag ze zijn aandachtige blik op haar gericht.

‘Waar denk je dan aan, als je dat speelt?’

Ze sloeg haar ogen neer. Ze wist het wel, maar om dat zomaar hardop te zeggen? Zou hij het niet raar vinden? Even nam ze de tijd. Toen keek ze hem opnieuw aan en zei een beetje verlegen: ‘Ik denk niet bewust ergens aan, maar áls ik ergens aan denk, dan ...’ Ze sloot half haar ogen alsof ze de muziek opnieuw hoorde. ‘Dan denk ik aan een rustig kabbelend beekje. Aan fluitende merels in de bomen. Aan margrietten en klapprozen die wuiven in de wind. Aan een wereld waar geen tranen zijn, geen

verdriet, geen ziekte. Waar het alleen maar warm en goed is.’ Ze zag zijn hand niet naar haar toe komen. Tot ze ineens een zachte streling over haar wang voelde. ‘Jij bent een bijzonder meisje.’

Weken later, toen ze vaste verkering hadden, vertelde Johannes waarom hij die bewuste dinsdagavond bij hen op bezoek was gekomen.

‘Ik wilde je zus Louise opzoeken. Mijn vader had een snoei-schaar van jouw pa geleend, hij had beloofd om die zo gauw mogelijk terug te brengen. “Doe ik wel, pa”, zei ik. Had ik gelijk een goeie smoes om bij jullie over de vloer te komen en Louise te zien.’

‘En toen was ze er niet. Viel dat even tegen ...’

‘Helemaal niet. Je moeder vroeg of ik mee koffiedronk. Graag natuurlijk. Toen hoorden we jouw pianospel en nam je pa me mee naar de voorkamer. De rest weet je.’

‘Wat dan?’ Ze wist het wel, maar wilde het graag uit zijn mond horen.

‘Daar zag ik een meisje zoals ik nooit eerder had gezien.’ Hij pakte een lok van haar haar en wond hem om zijn vingers. ‘Ze had zulke mooie lichtblonde haren. En ze ging helemaal op in de muziek. Ze wiegde heen en weer op de melodie, alsof ze op de tonen weg kon zweven. Ik zag haar gezicht van opzij, met zo’n tere uitdrukking erop ...’ Hij slikte even. ‘Een mooier meisje had ik nergens gezien. Ze was als een vlinder. Ik wist meteen: háár wil ik. Petronella. Als zij mij tenminste ook wil hebben.’

Haar lach borrelde zachtjes op uit haar keel. ‘Ja, zeker’, zei ze bijna onverstaanbaar, maar luider was ook niet nodig. De glimlach waarmee ze hem aankeek, vertelde alles.

Petronella had nooit gedacht dat ze zich zo op haar gemak zou voelen bij een man die in wezen nog een vreemde voor haar was. Al heel snel voelde Johannes vertrouwd. Hij nam de

tijd om rustig naar haar verhalen te luisteren, hij vroeg door wanneer hij haar gevoelens niet meteen begreep en als hij het dan nog niet volledig kon vatten, accepteerde hij haar gewoon zoals ze was. Of hij maakte een jolige grap om de spanning te doorbreken.

Met een zucht laat Petronella haar handen naast zich op de pianobank vallen. Overmorgen komt hij weer thuis, dan gaan ze zich verloven! Ze ziet uit naar het feest, maar het meest naar hemzelf. Ze knikt voor zichzelf uit. Ja, ze houdt echt heel veel van Johannes.

Je moet hem vertellen over je ziekte! De hele waarheid!

Meteen trekt er een scherpe pijnscheut door haar buik. Ze weet dat ze het hem moet vertellen, maar ze ziet er gruwelijk tegenop. Kon ze het maar bij de halve waarheid laten.